

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

ABONAMENTUL :

Pe un an : 24 lei
Pe 6 luni : 12 lei
Pe 3 luni : 6 lei

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

Prețuire obștească

Implinindu-se zece ani de la restaurarea Mitropoliei Banatului, revista oficială a aceleia s-a tipărit la Timișoara — anul trecut — în Volum omagial: „Inchinare Înalt Prea Sfinției Sale Dr. Vasile Lăzărescu primul Mitropolit al restauratei Mitropolii a Banatului”. Volumul are 438 p. și se împarte în două părți: Prima Parte (p. 258) cuprinde articole despre Mitropolia Banatului și activitatea I. P. S. Mitropolit Vasile Lăzărescu; Partea doua (259—436) cuprinde diferite studii de istorie bisericească și învățături bisericești. Cuprinsul atât de bogat este prezentat în o formă frumoasă, împodobit cu clișee variate, încît volumul este o realizare valoroasă a Bisericii noastre.

Banatul a avut Mitropolie românească din vremuri străvechi. Ea a încetat să existe la 1757 sub stăpînirea habsburgică. Și așa au rămas bănățenii fără Mitropolie vreme de 190 ani, deși la 1848 ei au cerut reînființarea Mitropoliei — și din 1848 au luptat mereu pentru aceasta. Dorința lor s-a realizat abia la 26 octombrie 1947. Reînființarea Mitropoliei este și rezultatul ostenețelor P. S. Episcop Vasile Lăzărescu, sprijinit de alți oameni de frunte ai Bisericii.

Născut la 1 ianuarie 1894 în com. Jandani din părinți țărani, tatăl fiind cîntăreț la strana bisericii, tînărul Vasile urmează școala confesională ortodoxă romînă, apoi liceul maghiar de stat din Timișoara, ca în anul 1912 să se înscrie la Facultatea de Teologie, unde primește titlul de doctor în teologie. A terminat și Facultatea de Litere și Filozofie.

Intre 1920—1924 e profesor la Academia Teologică din Sibiu, iar de atunci pînă în 1934 e profesor la Academia Teologică din Oradea. În 1925 a făcut pelerinajul la locurile sfinte din Palestina. În 1934 e instalat episcop al Episcopiei Caransebeșului, de unde după 7 ani este chemat pe scaunul episcopiei Timișorului.

A fost 14 ani profesor de teologie, pregătind preoți luminați pentru parohiile noastre. Șapte ani a păstorit la Caransebeș, 17 ani la Timișoara (ultimii 10 ani ca Mitropolit al Banatului).

Volumul omagial oglindește bogatele realizări ale Vlădicului Vasile. Ca un simbol al acestei activități se înalță falnică și

preafrumoasă Catedrala ortodoxă din Timișoara. De aceea la zece ani de rodnică arhipăstorire, aduc prinos de obștească prețuire P. S. Andrei al Aradului, vicari, consilieri, profesori de teologie de la Institutele teologice și seminarii, protopopi, preoți și mireni.

Biserica Ardealului a avut strînse legături cu Biserica Banatului. Acestea se continuă și azi. Preoții din Mitropolia Ardealului și cei din Mitropolia Banatului sînt pregătiți la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, care stă sub oblăduirea

ierarhilor din Ardeal și Banat. Legături vechi de prietenie între înalții Ierarhi chează o colaborare rodnică. Mitropolia Banatului și I. P. S. mitropolit Vasile este aproape de sufletul clerului și credincioșilor ortodocși din Ardeal. De aceea în volumul omagial profesori de la Institutul Teologic din Sibiu arată prețuirea realizărilor celor zece ani de arhipăstorire.

„Telegraful Român” aduce omagiul lui ierarhului, care i-a fost colaborator, care a lucrat în Sibiu cu rod îmbelșugat și care n-a uitat niciodată Sibiul ortodox. Întru mulți ani I. P. S. Stăpîne!

Telegraful Român

Sărbătorirea a 100 ani de la Unirea Țărilor Romîne

În toată țara s-au făcut mari serbări la 24 ianuarie, cînd s-au împlinit 100 de ani de la Unirea dintre Moldova și Țara Romînească. S-a arătat că unirea a făcut-o poporul, care aștepta de la ea îmbunătățirea vieții, scăparea de iobăgie, împrumutarea și drepturi politico-sociale. S-a arătat și lupta oamenilor luminați, care au mers cu poporul, ca Alex. I. Cuza, M. Kogălniceanu, Vasile Alexandri, ș. a. Ea s-a făcut prin luptă îndârjită împotriva boierilor, care nu voiau să-și piardă privilegiile și pămînturile, și împotriva unei părți a burgheziei, care se aliase cu boierimea. Unirea a fost susținută de Rusia și Franța, împotriva Turciei, Austriei și Angliei. Dar pentru că sub Alex. Ioan Cuza, s-au făcut reforme, care au ușurat viața țărănimii și au dat drepturi mai largi poporului, boierii și burghezia au răsturnat pe domnitor aducînd în țară pe prințul german-Carol. În felul acesta masele populare au fost mai departe robite și asuprite. Abia sub regimul de democrație populară oamenii muncii au ajuns stăpîni în țara lor și au dobîndit drepturile pentru care au luptat înaintașii lor.

La Institutul Teologic Universitar din Sibiu, în dimineața zilei de 24 ianuarie, a avut loc o serbare, în prezența I. P. S. Mitropolit Nicolae, a consilierilor, a corpului profesoral și studenților teologi. Corul studenților, condus de Pr. Prof. Gh. Șoima, a cîntat: Imnul R. P. R., Cîntecul lui Moș Ioan Roată, Imnul F.M.T.D. ș. a. Studenții au prezentat două scenete: „Moș Ioan Roată și Unirea”; „Moș Ioan Roată

și Cuza Vodă”. Pr. rector S. Vlad a ținut o conferință, în care a arătat cum s-a făcut unirea la 1859 și ce însemnătate a avut ea pentru poporul român, care azi își făurește o viață nouă.

P. C. Sa a arătat și rolul Bisericii Ortodoxe romîne în luptele pentru unire. Așa a amintit că preoții, în frunte cu mitropolitii, au sprijinit unirea. Ca figuri mai însemnate din sînul Bisericii se pomenesc: Mitropolitul Miculescu al Moldovei, Arhimandritul Neofit Scriban, Arhimandritul Melchisedec, ș. a. Așa cum atunci Biserica a fost alături de popor, așa și azi Biserica noastră este alături de popor și îl ajută în realizarea vrierilor lui.

„Telegraful Român” în ianuarie și februarie 1859 a publicat pe larg desbaterile din Divanurile de la Iași și București și a exprimat bucuria că frații munteni și moldoveni s-au unit într-o singură țară. Ardealul era atunci sub robia habsburgică. În unirea țărilor Moldovei și Munteniei romînii ardeleni au văzut pregătirea unirii tuturor romînilor din Ardeal, Muntenia și Moldova într-o singură țară.

Astăzi visul de la 1859 este realizat: Republica Populară Romînă îmbrățișează toate provinciile, este un stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, care prin munca lor își făuresc o viață îmbelșugată și fericită.

Lupta înaintașilor noștri și realizările de azi sînt un permanent imbold pentru toți de a munci cu mai mult elan pentru înflorirea patriei, pentru viața cea nouă, pentru pace.

N. M.

Cea mai înaintată știință

Astăzi știința și tehnica fac pași rezezi înainte. Rămii uimit de descoperirile și invențiile, care se anunță an de an, lună de lună. Și în privința aceasta Uniunea Sovietică stă în frunte. Oamenii ei de știință și tehnicienii ei au dat la iveală descoperiri așa de minunate, încât știința și tehnica sovietică stărnesc admirația și lauda tuturor: ele sînt înaintea științei și tehnicii din toate celelalte țări.

Acest lucru se vede în cele două mari realizări ale vremii noastre: energia atomică și rachetele cosmice.

Energia atomică este o putere uriașă, pe care guvernul S.U.A. a folosit-o pentru război. Așa în 1945 a aruncat două bombe atomice asupra orașelor japoneze: Hiroshima și Nagasaki. De atunci și pînă astăzi S.U.A. și Anglia au făcut noi experiențe și au fabricat bombe nucleare mult mai puternice decît cele din 1945. Uniunea Sovietică dimpotrivă a îndreptat cercetările în direcția folosirii energiei atomice în scopuri pașnice. Oamenii de știință n-au descoperit energia atomică pentru ca ea să slujească la nimicirea a zeci de milioane, poate sute de milioane de oameni, ci pentru ca prin ea să devină viața tuturor oamenilor mai îmbelșugată, mai frumoasă. Cum în orînduirea socialistă totul stă în slujba îmbunătățirii vieții oamenilor muncii, Uniunea Sovietică a luptat pentru folosirea pașnică a energiei atomice și pentru interzicerea armelor atomice.

Guvernele S.U.A. și Angliei n-au voit și nu vor să ajungă la un acord. Pînă la urmă însă, lupta popoarelor, a mișcării partizanilor păcii, a lagărului socialist în frunte cu Uniunea Sovietică va sili și aceste guverne să renunțe la armele atomice și astfel omenirea să folosească energia atomică numai pentru pace, pentru construirea unei vieți mai bune.

Această folosire a energiei atomice pentru binele oamenilor muncii a făcut cele mai mari progrese în Uniunea Sovietică. Aici s-a construit prima uzină atomo-electrică și acum se construiesc o mulțime de astfel de uzine, care dau electricitate cu ajutorul energiei atomice. Aici există cea mai mare instalație din lume, ciclofototronul, cu care savanții din țările socialiste fac cercetări asupra energiei atomice. Aici s-a lansat primul vapor spărgător de ghiță din lume, care merge cu energie atomică, fără să aibă nevoie un an de zile să vină la țarm după combustibil. Aici energia atomică e folosită în fabrici, în vinderea boalelor, în agricultură și alte domenii, îmbunătățind viața oamenilor muncii. Și cercetările și descoperirile aduc noi și noi realizări pe linia aceasta, punînd știința și tehnica sovietică în fruntea științei și tehnicii mondiale.

Tot în frunte se află știința și tehnica sovietică și prin fabricarea și lansarea rachetelor cosmice.

Cea dintîi rachetă, care în 4 octombrie 1957 a lansat primul satelit artificial (care s-a învîrtit în jurul pămîntului mai multe luni) a fost racheta sovietică. După aceea tot Uniunea Sovietică a mai lansat doi sateliți, dintre care cel de al treilea a avut aproape 1.500 kg. Și S.U.A. a făcut multe încercări de a trimite astfel de sateliți, dar cele mai multe n-au reușit.

S.U.A. a încerca să trimită o rachetă în lună. Racheta a explodat pe drum la o mică depărtare de pămînt, și n-a ajuns la țintă.

Pe cînd Uniunea Sovietică a pus în uimire întreaga lume prin lansarea la 2 ianuarie 1959 nu a unui satelit, ci a unei planete. Satelitul se învîrte în jurul pămîntului. Planeta se învîrte în jurul soarelui. Pînă în ianuarie a. c. se învîrteau 9 planete, între care și pămîntul. Acum la acestea s-a adăugat a zecea: planeta sovietică. Racheta, care a transportat planeta aceasta, s-a înălțat de pe pămînt, a trecut pe lîngă lună, și apoi după ce a ajuns la o distanță foarte mare (sute de mii de km de la pămînt) a început să se învîrtă în jurul soarelui, ca și pămîntul. Ea se află

între pămînt și planeta Marte. Ea mărturisește popoarelor lumii despre puterea neîntrecută a științei și tehnicii sovietice.

Sîntem mîndri de aceste uimitoare realizări ale științei și tehnicii sovietice, care stă în fruntea științei și tehnicii mondiale. Sîntem convinși că, prin lupta unită a tuturor, se va ajunge la un acord de încetare a experiențelor cu arme atomice și de interzicere a armelor atomice — așa cum propune Uniunea Sovietică și omenirea va scăpa de pericolul unui război atomic. Sîntem convinși că știința și tehnica sovietică va avea noi succese în munca ei de înfrumusețare a vieții omenesci. Aceste realizări deschid omenirii un viitor de pace și viață fericită, în care omul va stăpîni nu numai pămîntul, ci și spațiile cosmice.

Tel. Romîn

Despre începutul școlilor noastre din Transilvania

— Cinstirea școlilor din Blaj —

Inceputul învățămîntului în limba românească se împletește cu istoria de început a poporului nostru și al înfiripării primelor mănăstiri. Dacă aruncăm o privire asupra manuscriselor vechi, ne spun cercetătorii, vedem că ele respectă o anumită direcțiune în ce privește felul de a scrie sau ortografia. Acest lucru ne îndreptățește să presupunem existența unei vechi școli de limbă și scriere românească, încă de prin secolul XV și XVI. Cărțile tipărite de diaconul Coresi, de pildă, sînt un vădit document despre limba romînă scrisă, deci învățată în școli. Cărțile de propagandă calvină și luterană apoi care apar în Transilvania în secolul XVI și XVII, primite cu neîncredere de credincioșii noștri ortodocși, ne arată totuși că romînii știau scrie și citi romînește. În caz contrar la ce ar mai fi fost scrise? Cine să le citească?

Originea acestui învățămînt primar, de început al poporului nostru, trebuie căutată în tinda bisericilor și în chiliuțele așumate ale mănăstirilor noastre, care au fost primele focare de cultură națională. De la aceste școli mănăstirești se ridică vlădici ca Ghenadie, Simion Ștefan, Sava Brancovici și alții încă pe care îi cunoaștem din Istoria Bisericii noastre.

La aceste școli mănăstirești învățau carte nu numai viitorii preoți ai satelor noastre, ci și dascălii, unii dintre funcționarii — vorbind în limba noastră de astăzi — de la cancelariile domnești și alți doritori de lumină.

Documentele, destul de zgîrcite uneori, ne vorbesc totuși de existența unor adevărate școli, intrucîtva asemănătoare celor din veacul nostru.

Amintim astfel școala de pe lîngă biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului (Or. Stalin). Cercetătorii ne dau ca existentă această școală încă de la anul 1495, după unii această școală ar fi chiar mai veche. Primii dascăli, a căror pomenire a ajuns pînă la noi, sînt doi colaboratori sau ajuțători ai preotului Petru cel Bătrîn.

În anul 1657, Susana Lorantji, văduva lui Gheorghe Racoți, principe al Transilvaniei — romîn de origine după unii cercetători — înființează la Făgăraș o școală românească, organizată destul de bine pentru vremurile de atunci. Felul ei era însă acela de calvinizare a romînilor. Regulamentul de funcționare al acestei școli spune că ea trebuie așezată neapărat lîngă școala maghiară, iar dascălul să fi învățat în școlile reformate maghiare.

În timp ce școala din Făgăraș își ducea munca ei de calvinizare, Mănăstirea Simbăta de sus se transformă într-o adevărată școală de pre-

gătire a preoților și dascălilor în legea noastră străbună și de apărare a ei.

Astfel de școli, cu o durată mai mică sau mai mare, au funcționat încă și în alte localități ale Transilvaniei.

Un moment de seamă în istoria învățămîntului nostru îl prezintă înființarea școlilor din Blaj.

Zidirea lor a început în anul 1741, sub Inochențiu Micu Clain, acel mînat episcop, care a luptat atît de mult în Dietele transilvănene pentru drepturile la viață ale neamului său și pentru eliberarea lui din lanțurile iobăgiei. Această luptă i-a adus pieirea, murind departe de țara sa, în mizerie crudă, înșelat și de papa de la Roma și de curtea împărătească de la Viena.

Cea mai mare parte din cheltuielile împreunate cu zidirea acestor școli a fost suportată de preoți și credincioși, din munca și sudoarea lor, necerînd altceva în schimb decît luarea din coasta episcopului lor a călugărului iezuit catolic.

În 14 octombrie 1754, episcopul Petru Pavel Aron, urmașul lui Inochențiu Micu, deschide la Blaj 3 școli: Școala de obște, cea latinească și de preoție.

Școala de obște „va fi a tuturor de toată vîrsta”, cum se spune în hotărîrea de înființare, învățînd pe elevi scrisul, cititul, cîntările bisericesti și noțiuni de aritmetică. Primul dascăl al acestei școli a fost Constantin Dimitrievici „născut și venit din Țara Românească, din județul Romanașilor, din satul Aricești”. Nu după mulți ani, această școală de obște s-a transformat în școală normală sau pedagogică, pentru pregătirea învățătorilor.

Școala latinească avea menirea să introducă pe elevi în cunoașterea limbii latine și maghiare, precum și în unele științe. Pînă la anul 1851 întreg învățămîntul se preda în această școală în limba latină. Cu timpul ea se transformă în liceu sau școală medie de cultură generală, cum este numită astăzi.

Școala de preoție era destinată celor care voiau să devină preoți.

*

Învățămîntul nostru de astăzi, de toate gradele, a luat o dezvoltare pe care n-a cunoscut-o niciodată în istoria sa. Neștiința de carte a fost stinsă pentru todeauna din Țara noastră. Nenumărate școli noi apar mereu în orașele și satele de pe cuprinsul Patriei. Statul nostru nu uită nici pe străbunicele școlilor noastre de astăzi. Pe linia acestor prețuiri a ceea ce este valoros din tre-

(Continuare în pag. 4)

Știm că de la vârsta de 3 ani Fecioara Maria a crescut în Templul din Ierusalim. Pregătită, prin viața ei curată și purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ca să fie mama lui Iisus Hristos, când a ajuns la vârsta potrivită a fost logodită cu drep-
tul Iosif, om bătrîn și cuvios, din seminția lui David, care urma să o ocrotească. Ea însă nu s-a mutat în casa dreptului Iosif pînă mai tîrziu, cînd îngerul i-a descoperit și lui vestirea că Fecioara Maria este Născătoarea de Dumnezeu. De aceea, ea a dus în Nazaret mai departe viața în care a fost crescută, viață de rugăciune și muncă. Se ruga, citea cărțile sfinte, se ocupa cu torsul inului și a linei, broda veșminte preoțești, — adîncită cu mintea mereu în gînduri sfinte.

Sfinții Părinți, spun că Fecioara Maria știa din citirea cărților dumnezeiești și a prorocilor că se apropie timpul sosirii lui Mesia cel făgăduit. De multe ori citea ea prorociile lui Isaia: „Iată, fecioara va avea în pîntece și va naște un fiu, și i se va pune numele Emanoil...” (Mat. I, 23), și după chibzuința ei considera că această binecuvîntată Fecioară există deja. Sufletul ei ardea de dragoste, nu numai pentru Mesia cel așteptat, ci și pentru Fecioara chemată a fi mama Lui. Cu lacrimi în ochi repeta rugăciuni ca s-o învrednicească Dumnezeu de a vedea pe Maica lui Mesia cel făgăduit și să-i slujească măcar ca cea din urmă slujnică. Dumnezeu însă pe ea a ales-o să fie Maica Fiului Său.

După cum scrie în Sf. Evanghelie, Arhanghelul Gavriil se arată Sf. Fecioare. După Tradiție, în acest timp, Sf. Fecioară se ocupa cu citirea Sf. Scripturi și medita asupra cuvintelor prorocului Isaia: „Iată, Fecioara va avea în pîntece...”, și cu înflăcărare se ruga ca s-o învrednicească Dumnezeu de a vedea cît mai repede pe Mesia. Deodată, în fața ei apărură Arhanghelul Gavriil și ca un răspuns al gîndului ei i-a adus salutul dumnezeesc: „Bucură-te cea plină de Dar, Domnul este cu Tine, binecuvîntată ești tu între femei”.¹

Apariția Arhanghelului nu o înspăimîntă pe Fecioara Maria. Pe cînd petrecea ea în Sfința Sfințelor din Ierusalim ea se obișnuise cu apariția și convorbirile cu îngerii, totuși acest salut neobișnuit o neliniști. De multe ori Dumnezeu anunța voia Sa aleșilor Vechiului Testament prin îngerii Săi, dar salutul: „Bucură-te!” n-a fost auzit în descoperirile V. T. Fecioara Maria păstra tăcere în nedumerirea ei. Cu un fior de venerație, Vestitorul ceresc privea la nedumerirea Preasfintei Fecioare și se grăbi s-o liniștească: „...Nu te teme Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu...” (Lc. I, 30). El i-a vestit taina întrupării cu aceleași cuvinte cu care a prezis prorocul Isaia cu șapte sute de ani înainte acest eveniment: „...Iată vei zămisi și vei naște un Fiu și-I vei pune numele lui Iisus.”² Acesta va fi mare și Fiul Celui de sus se va chema, iar Domnul Dumnezeu îi va da tronul lui David, tatăl Său; și va domni peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfîrșit” (Luca I, 31—33).

Dacă Eva a ascultat șoapta ispititorului și a căzut, Maria ascultă chemarea cerului și s-a înălțat.

Neînțelegînd profunzimea tainei, ea cumpăna fiecare cuvînt al îngerului: „Cum va fi aceasta, de vreme ce nu știu de bărbat”. Eu sînt fecioară și m-am făgăduit să rămîn toată viața fecioară, de aceea nu înțeleg cum voi naște fiu.

¹ Pe icoana Bunei Vestiri, Preasfinta Fecioară este înfățișată cu o carte în mînă.

² În prorocia lui Isaia se spune: „Iată Fecioara va avea în pîntece și va naște un fiu, și i se va pune numele Emanoil”; iar Fecioarei Maria, Arhanghelul îi vesti: „și-i vei pune lui numele Iisus” Dar aici nu-i nici o contradicție: „Emanoil”, în evrește înseamnă: „Cu noi este Dumnezeu” și exprimă taina unirii a două firi, dumnezeiască și omenească, într-o singură persoană: a Dumnezeului-om. Numele „Iisus” înseamnă Mîntuitor și indică acțiunea Domnului Iisus care s-a dat pe sine patimilor și morții pe cruce, pentru mîntuirea neamului omenească de la moartea cea veșnică.

Buna Vestire

Bucură-te cea plină de dar,
Domnul este cu tine!

Arhanghelul îi liniști inoiala: „Tu vei naște fiu fără bărbat, prin puterea lui Dumnezeu. Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea celui de sus te va umbri...” (Lc. I, 35), adică zămislirea se va săvîrși în chip supranatural prin pogorirea Duhului Sfînt și vei deveni mamă în chip neînțeles de minte. „...De aceea și Sfîntul care se va naște, se va numi Fiul lui Dumnezeu...” (Lc. I, 35), va fi curat și nepărtaș la păcat.

Cea mai înaltă taină este descoperită prin Bunavestire și Arhanghelul Gavriil pentru o deplină adevărire, i-a arătat Fecioarei Maria ca exemplu pe rudenia sa, Elisabeta (Luca I, 5—26).

După rînduiala omenească nu se poate ca neprihănită Fecioară să nască, sau ca femeie bătrînă stearpă să zămislească, dar la Atotputernicul Dumnezeu totul este cu putință: „La Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință” (Lc. I, 37).

Lumina Duhului dumnezeesc a luminat-o pe Fecioara Maria și ea s-a bucurat de adevărul bunevestiri și s-a încredințat că aude voia lui Dumnezeu. Și Fecioara Maria răspunse: „...Iată roaba Domnului sînt; facă-se cu mine după graiul tău!” (Lc. I, 38). Smerenia, supunerea la voia lui Dumnezeu au înclinat cerurile și au coborît pe pămînt pe Fiul lui Dumnezeu: „Cuvîntul trup s-a făcut”.

Îndeplinind porunca lui Dumnezeu, Arhanghelul s-a întors întru împărăția luminii. Așa s-a îndeplinit taina întrupării Fiului lui Dumnezeu: Fecioara a devenit mamă și Mama a rămas Fecioară.

Aleasă dintre toate neamurile, sfință cu trupul și duhul, curățită deplin prin Duhul Sfînt, ea a cuprins în persoana sa toate comorile harului. O spune îngerul: „Bucură-te cea plină de Dar, Domnul este cu tine!” Și de atunci, unde s-a arătat Fecioara Maria, acolo totul s-a umplut de bucurie. Bucură-te cea plină de dar, ce dă bucurie tuturor creștinilor! Bucură-te, ocrotitoare zealoasă, ce aduci pace și bucurie în inimile celor ce se roagă ție!

Mult cugeta Maria la vestea trimisului ceresc; și bucuria i-a copleșit sufletul. După inspirația Duhului Sfînt, Maria se hotărî să se întâlnească cu Elisabeta, ca să împartă cu ea bucuria aceasta. Ea s-a grăbit a merge în partea muntoasă, unde trăiau Zaharia și Elisabeta. Peste 5 zile Preasfinta Maria ajunse în orașelul levitic Iuta, unde trăiau rudele ei. Fără odihnă, ea se grăbi către căsuța binecunoscută ei. Elisabeta îi ieși întru întîmpinare și cu un salut gingaș răspunse salutului Precuratei Maria, spunînd în-suflețite cuvinte: „...Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău!” (Lc. I, 42).

Evlavioasa întîlnire și cuvintele de prorocie au fost neașteptate pentru smerita Maria, dar recunoscînd în acest salut repetarea bunevestiri a arhanghelului, ea s-a încredințat că toate acestea provin din inspirația Duhului Sfînt; atunci au apărut în fața ei, cu o claritate uimitoare toate prorociile, din diferitele timpuri; atunci apărură în inima ei sentimentele profunde de mulțumire către Cel Preaînalt și s-au revărsat într-un imn inspirat de proroci (Lc. I, 47—55). Acest cîntec de mîrire este primul imn plin de dar al N. T.: „Mărește sufletul meu pe Domnul...” (Lc. I, 46—55).

Toate laudele le atribuie ea unuia și atotputernicului Dumnezeu; pe sine se socotește numai ca o unealtă neputincioasă pentru arătarea mîririi Lui și mărturisește că Cel Preaînalt a căutat spre smerenia roabei sale. Prin inspirația de sus

ea vede că: „De acum mă vor fericii toate neamurile”, ca pe aleasa statului Celui mai înainte de veci, ca pe o mamă a Fiului lui Dumnezeu: „Că mi-a făcut mîrire Cel Puternic, — sînt fie numele Lui!” Recunoscînd mila lui Dumnezeu pentru sine, ea mărturisește că această milă se trimite acum nu numai ei, ci prin ea și tuturor celor ce se tem de El și că Dumnezeu reamintește toate făgăduințele Sale date sfinților strămoși și învrednicește poporul Său de darul ca să vadă pe Mesia cel făgăduit.

Pătrunse de sfința credință, ambele sfinte femei se povățuiau una pe alta și preamăreau pe Dumnezeu. Timpul acestei plăcute întîlniri trecu repede și după trei luni Precurata Maria s-a întors la Nazaret.

Se apropia vremea ca dreptul Iosif să ia pe logodnica sa în casa lui, cum era obiceiul iudeilor. Necunoscînd dumnezeiasca taină a Bunei-vestiri, el însă se gîndea s-o părăsească în ascuns. Atunci i s-a arătat îngerul în vis și i-a spus: „Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, femeia ta, că ce s-a zămislit în ea din Duhul Sfînt este. Și va naște fiu și vei chema numele lui Iisus, că acesta va mîntui pe poporul său de păcatele sale”, după cum a prorocit Isaia. Și din acea zi, Iosif a luat pe Fecioara Maria în casa sa, ocrotind-o și ocrotind apoi ca un tată, pe Mamă și Pruncul, ce s-a născut în Betleem (Mat. I, 19—23; II, 13—23). Astfel a slujit și el taina mîntuirii noastre.

Sărbătorirea Bunei Vestiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a început din primele timpuri ale creștinismului. În vechile tradiții ale Sf. Părinți, printre altele, se explică, că zămislirea Fiului lui Dumnezeu s-a săvîrșit la 25 martie, pentru că, crearea lui Adam a fost tot la 25 martie. Adam din Vechiul Testament, prin păcatul său tîrînd la pieire întreg neamul omenească, a fost ridicat iară prin Primul născut al Noului Testament pentru mîntuire și fericire în aceeași zi cînd a fost și creat.

Vechii propoveduitori ai credinței creștine învățau pe urmașii lui Iisus Hristos s-o numească și s-o cinstească pe Maica Domnului ca Născătoare de Dumnezeu. Marii părinți bisericești o mărturiseau pe Preasfinta Fecioară Maria — Născătoare de Dumnezeu și după învățăturile lor, cel ce nu recunoaște în Maica Domnului — pe Născătoarea de Dumnezeu, acela rătăcește de la adevărata credință.

„Cu glasul Arhanghelului îți voiu cînta Ție, Curată: bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu Tine!”.

Preot Lector Chiril Pistrui

Parastas

In paraclisul Schitului „Sf. Ioan Botezătorul” (Alba Iulia) s-a săvîrșit în 6 XII 1958 parastasul pentru adormitul în Domnul Episcop Policarp.

Sf. Liturghie și parastasul s-au slujit de P. S. Emilian Antal, înconjurat de soborul slujitorilor de la Schit. Au participat: rudele și credincioșii.

La sfîrșit P. S. Emilian vorbește despre vrednicile celui adormit. L-a cunoscut cu 45 ani înainte în Sibiu. Deși cu vorbă aspră, era drept, cumpănit în judecată și cu inimă bună. Bun scriitor, a colaborat la Revista Teologică și a scris broșuri religioase; bun vorbitor, a ținut o mulțime de predici. Evlavios, a fost atras de viața monahală, căreia i-a închinat cei mai frumoși ani ai vieții. A pus mult suflet și multă trudă la organizarea Episcopiei ortodoxe romine din America. Retras la pensie a purtat grijă de schitul „Sf. Ioan Botezătorul”.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, cunoscîndu-i toate faptele, îi va răsplăti tot ceea ce a făcut pentru slava Bisericii Sale!

Pomenirea lui va fi veșnică!

P.

In slujba semenilor

Marcu 10, 44

Activitatea pămîntescă a Domnului nostru Iisus Hristos se apropia de sfîrșit. Părăsise Galileia — locul unde a învățat mai mult și se simțea mai bine — și făcea acum ultimul drum spre Ierusalimul „ucigător de profeți”, cum ni-l arată Sfintele Scripturi. Sf. Evanghelist Marcu ne spune că Iisus mergea înaintea ucenicilor Săi, pe drumul care urcă din părțile Iordanului la Ierusalim.

Pe cale, Iisus își ia ucenicii mai deoparte și le spune: „Iată ne suim la Ierusalim și Fiul Omului se va da arhierilor și cărturarilor și-l vor batjocori pe el, și-l vor scuipa, și-l vor omori, dar a treia zi va învia” (Marcu 10, 33—34). Iisus, Domnul nostru, căci El este Fiul omului, își vestește acum prietenilor Săi celor mai apropiați, pentru a treia oară, patimile, moartea și învierea Sa. El a crezut de bine să reamintească aceste lucruri ucenicilor Săi pentru ca, atunci cînd ele se vor întîmpla, să nu se smintească întru El, să nu rămînă adică zdruncinați sufletește, surprinși, ci pentru a se convinge că El, învățătorul lor a știut acestea dinainte și le-a primit de bună voie. Sfîntul Evanghelist Luca însă ne spune că ucenicii nici de data aceasta n-au priceput spusese Lui: „Iar ei n-au înțeles nimic din acestea și cuvintele acestea erau ascunse pentru ei, căci nu pricepeau cele ce se grăiseră lor” (Luca 18, 34). Era un lucru de necrezut pentru ei ca un om atît de mare și cu atîta putere, ca învățătorul lor, atît de înțelept, atît de sfînt și nevinovat, care a făcut atîtea minuni în fața ochilor lor să aibă un sfîrșit atît de trist. Pe de altă parte, deși au stat în preajma lui Iisus trei ani și mai bine, în care timp El le-a vorbit de nenumărate ori — deschis și pe îndelete — despre rostul Său sfînt în lume, în mintea ucenicilor stăruia încă și acum, în ceasul al unsprezecelea, ideea unui Mesia pămîntesc, cu puteri mari, care va întemeia o mare împărăție a lui Israil. Căci așa îi învățaseră învățătorii lor de lege și aceasta era credința comună despre Mesia. În cele ce urmează, Sf. Marcu ne întărește aceste spuse cînd zice:

„Și au venit la el Iacob și Ioan, fiii lui Zevedei, zicînd: Învățătorule, voim să ne faci ceea ce îți vom cere. Iar el i-a întrebat pe ei: Ce voiți să vă fac? Zis-au ei către dînsul: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta ta și altul de-a stînga ta, întru mărirea ta”. Mîntuitorul vorbise adeseori Apostolilor Săi, despre răsplata însușită pe care o vor lua pentru munca lor de luminători ai oamenilor. Ei concepeau însă această răsplătă aici pe pămînt, în împărăția pe care El, Mesia, urma să o întemeieze. Ba mai mult, în mintea unora dintre ei încolțise chiar gîndul slavei deșarte, căci, după cum ne spun Sfintele Evanghelii, de mai multe ori s-au iscat priciri între ucenici pe tema întîietății. Tot din Sfintele Evanghelii știm că fiii lui Zevedei împreună cu Petru au luat parte la o seamă de fapte minunate ale Domnului, ca învierea fiicei lui Iair, Schimbarea la Față, la care ceilalți ucenici n-au fost de față. Intrucît Petru fusese certat de Mîntuitorul pentru lipsa lui de cugetare, fiind pus alături de satana (Matei 16, 23), cei doi frați, Iacob și Ioan, vor fi crezut că ei sînt chemați să ocupe locurile cele mai de frunte în împărăția lui Iisus. Iar după părerea celor vechi, a sta de-a dreapta și de-a stînga sînt cele mai înalte posturi într-o împărăție.

La această cerere a fiilor lui Zevedei și ai Salomei, mama lor, Domnul le răspunde: „Nu știți ce cereți. Puteți oare să beți paharul pe care-l beau eu și să vă botezați cu botezul cu care eu mă botez? Iar ei au zis lui: Putem. Zis-a lor

Iisus: Paharul pe care îl voi bea eu cu adevărat îl veți bea și cu botezul cu care eu mă botez vă veți boteza, dar a ședea de-a dreapta mea și de-a stînga mea nu-mi este îngăduit a vă da, ci (se va da) celor pentru care s-a gătit. Și auzînd cei 10 au început a se minia pe Iacob și pe Ioan”. Cererea celor doi ucenici a izvorit din neștiința lor asupra organizării, ca să zicem așa, împărăției lui Dumnezeu. Din acest motiv Domnul îi întîmpină cu cuvintele de mai sus. „A bea paharul” înseamnă a suporta cu răbdare și cu inimă bună toate durerile și chinurile care îl așteptau pe Iisus. Botezul era icoana lepădării de sine și cum Domnul avea să dovedească această lepădare de sine prin jertfa vieții Sale pentru binele tuturor oamenilor, El întrebă pe Iacob și Ioan dacă sînt în stare să dovedească aceeași lepădare de sine. Din dragoste multă față de Învățătorul lor, cei doi frați răspund: „Da” la întrebările lui Iisus, lucru care s-a și întîmplat. Știm că Sf. Iacob a fost ucis pentru credința sa în Domnul de către Irod Agripa I, iar Sf. ap. Ioan a fost bătut, închis, aruncat într-un cazan cu ulei, iar mai apoi exilat în insula Patmos. Tilcuind celelalte cuvinte ale Mîntuitorului, Mitropolitul Varlaam spune în Cazania sa: „Voi, feciorii lui Zevedei, paharul meu îl veți bea și cu botezul meu vă veți boteza, munciiți veți fi de vă veți boteza cu singele vostru și paharul morții îl veți bea pentru mine. Dar de se va afla cineva întru mai multe fapte bune și cu mai mari munci pentru numele meu decît voi, acela va fi mai înaintea voastră și mai mare decît voi”.

Și continuă Sfînta Evanghelie astfel: „Iar Iisus, chemîndu-i pe dîșii la sine, le-a zis: Știți că celor ce li se pare că sînt domnitori ai neamurilor domnesc peste ele și mai marii lor le stăpînesc pe ele. Iar între voi nu va fi așa, ci care va vrea să fie mai mare între voi, să fie vouă slugă, și care va vrea să fie între voi întii, să fie tuturor slugă. Pentru că nici Fiul Omului n-a venit ca să i se slujească, ci ca să slujească el și să-și dea sufletul său (preț de) răscumpărare pentru mulți” (Marcu 10, 42—45). Ca să fie mai bine înțeles, Mîntuitorul se adresează ucenicilor Săi cu cuvintele de mai sus, care constituiesc și învățătura de căpătii a acestei Evanghelii. În împărăția lui Dumnezeu adică nu vor intra și locurile ei mai de frunte — omeneste grăind — nu le vor ocupa decît aceia care-și pun întreaga lor viață, întreaga lor pricepere și întreaga lor muncă în slujba oamenilor, în slujba binelui obștesc. Exemplu neîntrecut de slujire a binelui, slujire dusă pînă la jertfa vieții, este însuși Mîntuitorul Iisus Hristos. Ucenicilor Săi cu deosebire le-a dat Mîntuitorul un exemplu grăitor de slujire a semenilor atunci cînd, la Cina cea de Taină, El, Domnul și Învățătorul lor, a spălat picioarele la toți doisprezece, atunci cînd a semănat numai bine în jurul Lui, atunci cînd s-a jertfit pentru mîntuirea tuturor.

Cum trebuie să slujim semenului, ne arată Sfînta Scriptură în chip simțit, concret, cînd ne poruncește: „Cînd vei vedea boul fratelui tău sau oaia lui rătăcită pe cîmp, să nu treci alături, ci să le întorci fratelui tău. Iar dacă fratele tău nu va fi aproape de tine, sau nu-l cunoști, să le duci la casa ta și să șadă la tine pînă le va căuta fratele tău și atunci să i le dai” (Deut. 22, 1—2).

Pilde de slujire a semenului ne dau cărțile noastre creștine de demult în care sînt însemnate fapte ale unor credincioși ca aceștia: Un bătrîn avea această îndeletnicire: Dacă vedea vreodată pe vre-un om din satul său că nu avea destulă

Despre începutul școlilor noastre

(Urmare din pag. 2-a)

cut, Consiliul de Miniștri al Țării noastre a hotărît sărbătorirea a 200 de ani de la înființarea școlii pedagogice din Blaj, fosta școală de obște de care am vorbit mai sus. Această sărbătoare a avut loc în ziua de 28 decembrie 1958 la Blaj, cînd s-a sărbătorit și 110 ani de la Revoluția din 1848 din Transilvania.

În această zi, ne spun cei ce au fost de față, vechiul oraș transilvănean a îmbrăcat haină de sărbătoare. La ora 10 dim. pe Cîmpia Libertății, unde a avut loc, cu 110 ani în urmă, marea adunare populară a iobagilor din Transilvania, care cereau eliberarea socială și națională de sub jugul habsburgic, se aflau peste 5000 de oameni: muncitori, țărani muncitori, profesori și elevi din Blaj și din alte orașe și sate, ale Regiunii Stalin, adunați să asiste la dezvelirea Monumentului ridicat în amintirea evenimentelor revoluționare de la 1848 din Transilvania.

Cei ce au luat cuvîntul au arătat importanța evenimentului. Pe monument se găsesc săpate următoarele cuvinte: „Acest monument s-a ridicat în anii puterii populare în amintirea celor 40.000 de iobagi din Transilvania care la 3/15 mai 1848 s-au adunat pe această cîmpie pentru a-și revendica drepturile sociale și naționale”.

Participanții la această sărbătoare au luat apoi parte la dezvelirea a 4 plăci comemorative închinat: școlii de obște și marilor cărturari: Gheorghe Șincai, Iacob Mureșanu și Timotei Cipariu, foști profesori la această școală. S-a arătat cu acest prilej rolul pe care oamenii luminați și apropiați de popor, ieșiți de pe băncile acestei școli, l-au avut la înfăptuirea revoluției din 1848.

Tot în această zi s-a dat citire ordinului Ministerului Învățămîntului și Culturii prin care se dă școlii pedagogice numele lui Gheorghe Șincai iar școlii medii de cultură generală numele lui Iacob Mureșanu.

Totodată, Ministerul Învățămîntului și Culturii a dăruit școlii pedagogice din Blaj, un premiu care constă dintr-o stație de radioamplificare.

Așa se cinstește truda înaintașilor pentru luminarea poporului. Amintirea acestor începuturi de școală rominească să fie un îndemn de a ne lumina mintea și a ne cultiva inima în școli, în cămine culturale, în biblioteci cu cărțile și tipări-turile ce se răspîndesc azi în sute de mii de exemplare. Așa vom fi cetățeni luminați ai Patriei și vom munci mai cu spor pentru înflorirea ei.

Diacon Gh. Papuc

sămînță ca să-și samene țarina, noaptea, fără știrea stăpînului, cu boii și sămînța sa mergea și semăna ogorul fratelui său mai lipsit. Tot aceste cărți ne vorbesc despre dragostea și slujirea unui creștin care pleca pe drumul ce duce de la riul Iordan la Ierusalim — drum despre care am vorbit mai sus — luînd cu el pîine și apă. (Știm că prin părțile acelea izvoarele de apă sînt destul de rare). Și ori de cite ori întîlnea pe cale pe cineva obosit de drum, îi lua desaga și îl ducea pînă la muntele Măslinilor din preajma Ierusalimului. La întoarcere, dacă găsea pe alți oameni slăbiți de drum, îi hrănea și îi adăpa, purtîndu-le poverile pînă la Ierihon.

Să ne pătrundem dar și noi de învățătura acestei Evanghelii și să nu trăim numai pentru noi, ci și pentru toți semenii noștri, pentru binele tuturor. Pilda Mîntuitorului Iisus Hristos, a Sfinților Săi Apostoli și a creștinilor adevărați de totdeauna să ne fie mereu în față. În felul acesta viața noastră pămîntescă va fi plină de mulțumiri și ne-o vom dobîndi și pe cea veșnică.

Diacon Gh. Papuc